

Biografia de Toti Soler

Cal aturar-se per sentir la bellesa, cal prendre al temps el seu pols de vida per captar la bellesa, cal parar esment a l'ànima de cada cosa per trobar la bellesa. Però si tot és massa vast i difícil hi ha qui ens ho fa proper i senzill. Toti Soler, compositor, guitarrista, músic de poemes i cantant, sent, capta i troba la bellesa al cor de cada cosa i generosament ens l'ofereix en cadascuna de les seves composicions.

Nascut el 1949 a Vilassar de Dalt (Barcelona), va iniciar els seus estudis musicals el 1965 al Conservatori Superior de Música de Barcelona i va ampliar-los el 1969 a l'Spanish Guitar Centre de Londres. Aquesta formació clàssica serà sempre present a la seva obra però no serà ni de bon tros l'única. El 1971 coneix al blues-man nord-americà **Taj Mahal** i aprenent i compartint l'un de l'altre la mesura del ritme del plor fet música realitzaran plegats diversos concerts. Però el camí de continu aprenentatge tot just comença i captivat per la saviesa gitana del flamenc més pur Toti Soler viatja a Andalusia el 1972 i adquireix i integra a la seva música els aprenentatges rebuts del llegendari guitarrista flamenc **Diego del Gastor**.

A partir del 1973 la seva vida musical inicia una altre vol. De la mà del poeta, actor i cantant **Ovidi Montllor** el Toti posa tota la sensibilitat apresada i compresa damunt versos de poetes escollits transformant-los en cançons i recitals que durant vint-i-sis anys ompliran escenaris d'arreu del món, un d'ells el celebrat al mític teatre Olympia de París. La delicadesa, la intuïció, la riquesa musical de Toti Soler és aviat requerida per d'altres artistes de renom internacional, l'any 1980 l'actor i director **Ugo Tognazzi** li encarrega la composició de la banda sonora de la seva pel·lícula *I viaggiatori della sera* i aquell mateix any és el geni de **Léo Ferré** qui troba en els prodigiosos dits de Toti Soler el complement ideal per a les seves improvisades i intenses interpretacions. Així, després de diversos concerts plegats enregistren en un estudi de Milà els discs **Léo Ferré: ludwig - l'imaginaire - le bateau ivre**.

Fidel a la forma musical que des de fa més de deu anys va descobrir, el 1984 participa a la Bienal de Arte Flamenco de Sevilla 'El Toque' i el 1989 és convidat a participar al Festival Internacional de Guitarra de Córdoba. Durant els primers anys de la dècada dels 90 el Toti aprofundeix i perfecciona la tècnica flamenca amb el mestre sevillà **José Manuel Roldán**. El 1994 l'**Orquestra Simfònica de les Balears** compta amb la seva presència com a solista al Festival de la Cançó Mediterrània a Palma de Mallorca. Consagrat ja com a compositor i intèrpret de la contemporaneïtat que recull tradicions de sons tan diversos Toti Soler accepta el repte de retornar als orígens de la seva formació i participa el 1996 en el VIIè Festival de Guitarra de Barcelona oferint la seva primera actuació pública com guitarrista clàssic en un concert dedicat a **J.S.Bach**.

Aquell mateix any rep el Premi al Millor Disc Català de l'Any per les seves composicions recollides al disc gravat a Suïssa, *Lydda*. El 1998 composita la música pel muntatge teatral sobre l'obra de l'autor **Ramón del Valle-Inclán** *Farsa y Licencia de la Reina Castiza*. Aquest treball li valdrà el Premi de la Crítica Teatral de Barcelona. El 1999 rep el Premi al Millor Disc Infantil de l'any per les seves alegres peces sobre poemes de **Miquel Martí i Pol**. L'any 2000 Toti Soler enregistra de nou dinou cançons que formen part de la memòria poètica col·lectiva de tot un país, el disc *Cançons* és el penúltim regal d'aquest mag que sempre sorprèn i captiva amb veu de vellut i so net d'aigua clara. Un disc que retorna al Toti més solitari als

escenaris catalans participant al Festival d'Estiu de Barcelona 'Grec' de l'any 2001 i que li va fer valdre dos prestigiosos premis dins l'àmbit de la cançó catalana, el Premi Altaveu de Sant Boi de Llobregat i el Premi a la Popularitat que atorga l'emissora Ràdio 4.

Toti Soler, però, flueix amb el temps, respira incombustible tota la riquesa del temps i del seu alenar continu en fa sorgir sempre aire nou. L'any 2002 grava en el seu propi estudi *Vita Nuova* un disc que integra savieses musicals i poètiques acumulades de tants anys i on, tanmateix, cada tema conté en ell el nou tresor d'una vida pròpia, reflex fidel de la capacitat d'aquest músic en transformar la vida més íntima i profunda en bellesa compartida. *Vita Nuova* és presentat al públic al Palau de la Música de Barcelona i rep l'any 2003 el Premi de la Sociedad General de Autores y Editores (S.G.A.E.) al Millor Disc dins la categoria Nuevas Músicas.

La mémoire et la Mer serà el segell discogràfic que, al país veí de França, proposi, l'any 2004 a Toti Soler editar-hi un disc recopilatori i prou representatiu del seu treball musical. El Toti escull, entre música i cançons, tretze temes de diversos discos ja publicats, per acostar-se amb una emblemàtica i càlida antologia al públic francès. El disc, que porta per nom *Guitarra i Cançons*, inclou també tres temes enregistrats amb **Léo Ferré** l'any 1981 als estudis Regson Zanibelli de Milà.

I com si es tractés d'una premonició l'any 2004 representa pel Toti, discogràficament parlant, l'any de la memòria. Surten a la llum dos discos carregats d'història, de temps i de tradició. El Toti, aimador de la música popular del seu país, aimador de la seva llengua, tria, arranja, harmonitza i interpreta cançons populars catalanes donant-los el vol i la vigència vital de la tradició més viva. Amb la sensibilitat de l'home que estima allò més antic, l'anònim heretat com a patrimoni comú que representa per a qualsevol país conèixer les seves cançons més populars, interpreta i reintrepreta de nou els seus sentits més atàvics: *L'arxiver de Tortosa* i *Racconto*, dos discos sorprenents que posen de manifest que l'home i el creador, la música i la poesia, el talent i la saviesa conflueixen sempre en els discos que el Toti ensenya al món.

L'acabament del 2004 tindrà pel Toti un aire de tardor de melangia compartida. Per iniciativa del director teatral **Joan Ollé**, Toti Soler posarà música a l'obra del narrador i dramaturg rus **Anton Txèkhov**, *L'oncle Vània*. I si el text, amb paraules del seu director, emmalalteix l'ànima, la música que el Toti hi compona i interpreta en directe durant les cinc setmanes en que serà representada al Teatre Lliure de Barcelona, serà bàlsam de delicadesa, serà accent de solitud, serà per a cadascuna de les paraules pronunciades pels actors prolongació i estremiment de l'ambient apassionat i immòbil que envolta a Serebriakov, a Àstrov, a Ielena, a Sònia...

L'any 2005, en una cultura entestada a celebrar la mort, és el desè aniversari de la mort de l'**Ovidi Montllor**. Aquesta tristíssima efemèride suposa pel Toti una presència als escenaris del país tan inusual com intensa. Institucions públiques i privades reclamen i sol·liciten al Toti la creació d'un muntatge poètic/musical que faci viu el llegat artístic i moral d'aquell que feia tremolar de tanta tendresa, de tanta duresa, de tanta esperança i tanta amargor. I així, els més de vint-i-cinc anys de mútua admiració, de mútua entrega, de mútua meravella per la veu i els dits de la música fan sorgir l'espectacle i el disc *Déu catalans i un rus*, fent al·lució als deu poetes catalans i a l'únic poeta rus a qui l'Ovidi i el Toti van posar veu i música. Un

cop més el Toti és l'eco transparent i imprescindible d'aquell que lligava cartes i roses i oferia a l'amic els reis i els asos de la més franca i lleial aliança artística i personal.

I en mig d'aquesta, gairebé frenètica, presència escènica, una notícia que arriba donant un senyal de pau i de justícia: el Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya fa públic l'atorgament a Toti Soler del Premi Nacional de la Música 2005 en la seva 15ª edició. Un reconeixement institucional tant just com necessari perquè si encara hi ha algú, al petit país que habita, que té l'atreviment ignorant de no apreciar i admetre entre els més grans aquest músic que parla amb l'ànima al descobert.

Tots tenim solcs dins el cor plens d'arcanes emocions. A pocs però, els és donat el do i la generositat de recollir amb les mans el doll transparent que en ells s'hi poua i donar-lo a veure als assedegats de vida, als assedegats d'amor. D'aquests privilegiats en diem poetes, en diem músics. El Toti, poeta que escriu damunt el paper pautat de les sis cordes que sempre l'acompanyen dóna en el seu darrer disc, callat i misteriós, gairebé místic, un doll de llum i d'aire del so més destil·lat que viu i habita en el solc profund de la seva *Vida secreta*. Una música que no tan sols pot ser escoltada amb l'oïda sinó que demana, també, ser compresa per l'ànima.

Sílvia Amigó